

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XIII. Скрантонъ, Па., Четверъ 15-го Червня, 1905. Число 24.

Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, June 15, 1905. No. 24

НОВИНКИ.

— 39-лѣтний тесля, Генрихъ Верганъ, въ Гобокенъ, Н. Дж., подпавши собѣ, пришовъ позно въ ночи до дому. Коли закувавъ до своєї хаты, батько не хотѣвъ його впусти до середины, бо знавъ, що коли сынъ подпитый, то тогдѣ попадае въ звѣрячу лютость и наробити готовъ вѣщастя. Розлюченый тесля закликавъ до себе два пси и пошовъ зъ ними на другій поверхъ, де мешкала вдовиця зъ 11-лѣтною дѣвчинкою. Тутъ выломивъ дверѣ, и начувъ пси на сплячу дитину. Пси кинулись на дѣвчинку и покусали еѣ. Коли се побачила мати дѣвчинки, стала кричати о помѣчь. Але въ той хвилѣ розбѣшеный паниця кинувъ еѣ до землѣ и завдавъ еѣ вѣсьмь смертельныхъ ранъ тупымъ знарядомъ въ груди. Надбѣгло двоухъ полицменѣвъ, котрѣ доперва при помочи батька и братѣвъ теслѣ, его звязали и вѣдвели на полицію. Вдову вѣдвезено до шпиталю, але еѣ раны суть смертельны и нема надѣѣ, щобъ она выздоровѣла. Раны дѣвчинки не суть небезпечны.

— Въ Бруклинѣ, Н. Й., арештувала полиція Италийця, Джосепа Мансера, въ хвилѣ коли вѣнъ хотѣвъ замордувати свою жѣнку. Мансера жѣнка не жила зъ нимъ, позаякъ вѣнъ не хотѣвъ давати еѣ грошей на удержане. Однакъ Мансера вѣдѣдавъ ся, де она жие и загрозивъ еѣ, що еѣ убе, если она не поѣде зъ нимъ жити. Полиція стергла еѣ до дому, и тыми днями арештувала Мансера, коли вѣнъ добувавъ ся до мешканы жѣнки. При нѣмъ найдено набитый револьверъ и бритву. Любымъ мужомъ заопѣкувала ся полиція.

— 37 Моріставнъ, Н. Дж. зъ тамшней вязницѣ утѣкло троухъ вязнѣвъ, зъ котрыхъ оденъ бувъ засудженый на 7 лѣтъ вязницѣ, а другій два на десять лѣтъ, за рѣшый крадѣжи и обманства. Подчасъ проходу розѣгнули краты въ вѣнѣ, и повыскакували на подворе. Вѣдтакъ попередазели черезъ зелѣзныи парканъ, 12 стѣпъ высокій. Двоухъ зъ нихъ щасливо перелѣзло, але оденъ зачѣпивъ ся на кольчастыхъ дратахъ, и его зловлено. Тамтыхъ двоухъ, мимо усылныхъ старанъ шерифа и его помочниковѣвъ, не зловлено. Шерифъ вызначивъ

\$50 нагороду тому, хто зловить тыхъ злочинѣвъ. Суть то молодій люде, оденъ зъ нихъ має 26 лѣтъ, а другій 28-мъ.

— Въ Вильмингтонѣ, Н. К. приведено въ ночи на полицію станцію 12 Муръновѣвъ, котрыхъ підозрѣвано о рѣшый крадежи розбоѣ и опуканства. Въ вязницѣ удавъ оденъ зъ нихъ что ему недобре зробило ся и попросивъ дозорця о помѣчь. Дозорця вѣтворивъ дверѣ, и хотѣвъ принести йому якои медицины, але въ той хвилѣ всѣ арештованій кинулись до дверей и поутѣкали.

— СТРАЙКЪ въ Чикаго тревае дальше. Президентъ юниѣ възникѣвъ Шіа, котрого вразъ зъ многими другими юниѣными роботниками обжалували о заговоръ зѣоставъ во второкъ вечеромъ арештованый. Його арештовано позно въ ночи, тому неможливе було поставити грошеву поруку. Невдовѣ по арештованю Шіа, арештовано еще бущого президента зъ юниѣ възникѣвъ, Йонга, и колькохъ вѣншихъ юниѣныхъ урядниковѣвъ. Мейоръ мѣста Чикаго рѣшучо вѣднеръ закидъ, немовъ-то вѣнъ замало живъ своєю поваги, и не призвавъ въ часъ войска проти страйкующихъ роботниковѣвъ. Мейоръ Довъ сказавъ, что вѣнъ немавъ жадного права зывати войско, якъ довго законъ и порядокъ можна було безъ войска удержати. Страты зъ причины того страйку були до 24-ого Мая слѣдующей: Людей покалѣченыхъ 530, убитыхъ 12, стратъ въ грошахъ 7 миліонѣвъ долларѣвъ.

Въ Чикаго застрайковало въ новѣйшихъ часахъ 4000 кравцѣвъ.

— 2-го Юнїа приплыло зъ Европы до Галвестонъ, въ Тексасъ 500 имїгрантовѣвъ и всѣхъ ихъ розкопили агенты до работы на фармахъ, на колѣѣ и т. п.

— Въ Канзасѣ, Мо. страйкуе 800 будѣвляныхъ помѣчниковѣвъ, якимъ знизжено платню зъ 30 на 25 центѣвъ за годину.

— ПОТРЕБА роботниковѣвъ на фармы въ околици Pratt, Канзасъ; платять 1.50 до 2.00 на день и харчъ. Рѣвножь чуеть потреба майнерѣвъ въ стейтахъ Илинойсъ (Pope County), Огайо и Кентокі (Crittenden County). Майны цанковѣ, олованѣ, маргльовѣ. Доносять про се зъ Joplin, Мо.

— ЛИШЬ пята часть мѣщанѣвъ мѣста Нью Йорку

становлять Американцѣ, а лишъ двѣ пятыхъ належать до церквы христїанскихъ. Жидѣвъ въ Нью Йорку е понадъ 600 тисячь.

— Въ Нью-Йорку арештувала полиція 19-лѣтнього Йосифа Шміда, а судя засудивъ його на три мѣсяцѣвъ вязницѣ за се, що найдено при нѣмъ набитый револьверъ. Мати и сестра засужденого старали ся слезами зворушити судю, але се ничъ не помогло. Молодого Шміда тому спѣткавъ такий строгій засудъ, позаякъ вѣнъ вже разъ застрѣливъ одного чоловѣка и недавно вернувъ зъ поправного заведения въ Елмаїрѣ.

— ОДЕНЪ мїліонеръ зъ Овиго, Н. Й., Тонкинъ, обѣцявъ дати \$50 тысячь нагороду тому, хто выслѣдитъ опришкѣвъ, котрѣ прислали йому колька листовъ зъ угрозою, что если не зложитъ въ означенѣмъ мѣсци 50.000 долларѣвъ, тогдѣ згине его 11-лѣтна донечка. Справою того заняли ся дуже пыльно детективы и слѣдятъ заговорщиковѣвъ. Подсрѣне паде на одного молодого чоловѣка и одну жѣнку. Мїліонеръ Тонкинъ зѣ страху тяжко захорѣвъ.

— КОМИСИЯ будовы каналу Панама вѣднесла ся до правительства зъ запитанемъ, чи може за контрактомъ спровадити роботниковѣвъ зѣ веходу, се е зъ Китаю. На се дѣстали вѣдповѣдъ, что се шротивить ся законамъ Сполученыхъ Державъ, бо контрактный роботникъ се такъ якъ невѣльвикъ.

— Въ Potsttown, Pa. робота иде не конечно добре, але хто хоче то робить. Роботу може дѣстати. Тутъ стала ся катастрофа дня 10-ого Юнїа. На High str. два трамбаѣ електричнѣ, що ишли до парку Саратога, збили ся и 11 людей зѣстало раненыхъ, котрыхъ забрано до шпиталю. Кондукторѣвъ страшно покалѣчило ноги, и хто знае чи выйде зъ того. П. Г.

— Въ Филадельфїи, Па. згубила жѣнка одного мїліонера діамантовый напийникъ, вартости \$80.000. Напийникъ сей знайшовъ бѣдный роботникъ и занѣсъ його мїліонерѣвъ, надѣючись великою нагородою. Мїліонеръ попытавъ чесного находчика, де вѣнъ працюе и колько зарабатяе, а коли довѣдавъ ся, что вѣнъ працюе при коняхъ и зарабатяе тяжнево \$4, давъ йому у себе подобну роботу зъ тыжневою заплатою

\$5. То була нагорода мїліонера.

— ЕДВАРДЪ Пекарчъ убїйца Сары Розенбергъ зъ Нью-Йорку, хотѣвъ собѣ въ вязницѣ вѣдобрати жите. Задержавъ именно бляшану ложку, и тою ложкою хотѣвъ собѣ подрѣзати горло. Въ самъ часъ завѣзвано лѣкарску помѣчь, и житю Пекарча не грозить небезпечество.

— Въ Джерзи Сити, Н. Дж. при улицѣ Мангатанъ вѣдбувало ся весѣле. Молода пара вышла на двѣрѣ, щобъ всѣсти до повозки и поѣхати до шлюбу, але нагло передъ паномъ молодымъ станула якась жѣнка, и зачала його окладаги папкомъ. Доперва панна молодѣ вырвала жѣнцѣ папкы зъ рукъ и въ сей снобѣ охоронила мужа вѣдъ дальшихъ побоѣвъ. Що то була за жѣнка молодой не хотѣвъ сказати, певно якась стара любовь.

— Въ Бѣлгородѣ въ Сербїи зѣйшли ся на улицѣ два мїністры, котрѣ жили зъ собою въ великой негодѣ. Прийшло мѣжь ними до вымѣны словъ, а вѣдтакъ до пястукѣвъ. Оба мїністры попадали на землю, и тутъ еще зачали дерти собѣ волосе. Доперва товпа народа роздѣлила борючихъ ся мїністровѣ.

— Въ Нью Йорку при улицѣ Бродвей за 1100 квадратныхъ палѣвъ пляцу подѣ будову заплативъ оденъ купецъ 660 тысячь долларѣвъ. То значить, что за оденъ квадратный палѣ плативъ \$600. Се найвысша цѣна, яку деколи плачено за пляцъ подѣ будову.

— ПЕРЕДЪ колькома тыжнями арештувала нью-йорска полиція Тому Герарда за уведене колькохъ молодыхъ дѣвчатъ. Коли Герардъ йшовъ до вязницѣ, его вуса бувъ чорнѣ, таке саме и волосе и бровы. А коли теперъ приведено його до суду на розправу, волосе его и вуса и бровы, були зовѣсмь сивѣ. Деякі думали, что Герардъ мавъ такий выкиды совѣсти, що ажъ посивѣвъ, але справа въ короткѣ въяснилася, коли дозорецъ вязницѣ заявивъ, что Герардъ робивъ йому пропозицію, чтобы вѣнъ привѣсъ йому чорной помады на волосе.

— Въ Вїліямсбургѣ, Л. Ай. вечеромъ йшла улицю одна жѣнка. Нагло зъ угла каменидѣ высочивъ якийсь мущина и поцѣлувавъ ту жѣнку. Однакъ

резолютна жѣнка вхопила напастника въ свои сильныи руки, и завела його на полицію. Судя засудивъ напастника на пять долларѣвъ кары.

— ПАПА римскій письменно подякувавъ япаньскому цѣсареву за опѣку, якою вѣнъ окруживъ католицкїі мїсіи въ Манджурїи.

— РОСІЙСКА преса не перестае нападати на ген. Стесля, закидуючи йому трусливость и другій негарнїи вчинки. Ча закиды ты суть справедливыи чѣвъ, мае розсудити военный судъ подѣ проводомъ ген. Рона. Товаришъ ген. Стесля зъ часѣвъ облоги Порту Артура, ген. Смирновъ и адм. Виренъ, котрѣ находятъ ся теперь въ япаньской невѣль, прислали зъ вѣдтамъ письмо до одной редакци, въ котромъ подтверждаютъ, что закиды робленїи Стеслеви, суть правдивы. Часопись „Новое Время“ помѣстила допись высокопоставленого чоловѣка зъ подѣ облоги Порту Артура, подѣ заголовкомъ „Герои облоги и герои здачи“, де властивымъ героемъ облоги е генераль Кондратенко убитый подчасъ одного атакѣ, а такожъ ген. Смирновъ и адм. Виренъ, подчасъ коли героемъ здачи е ген. Стесель. Стеслеви закидають, что вѣнъ такъ поспѣшивъ ся зъ подданемъ, что весь таборъ и всѣ запасы неущкожденїи вѣддавъ въ руки Японцямъ.

Закидують йому такожъ, что вѣнъ фотографувавъ ся зѣ своимъ штабомъ, разомъ зъ ген. Ногі, а потому Японцѣ розкидали ты фотографїи помѣжь Росїянъ и смѣяли ся зъ нихъ.

Въ кождѣмъ разѣ справа та въяснить ся въ недалекой будущности, а велика слава ген. Стесля на вѣки вже пропала.

— ПАРИСКА полиція выслѣдила, что заговорщикомъ на жите испаньского короля Альфонса, бувъ анархїстъ Малято, котрого вже арештовано. Тымъ часомъ батько Малята умиравъ и хотѣвъ передъ смертю бацити ся зѣ своимъ сыномъ. Двоухъ тайныхъ агентѣвъ привело його до дому батька, въ передпокою скинули

йому зъ рукъ кайданы и увѣшли до комнаты, де лежавъ умирающий. Старець дуже утѣшивъ ся побачивши сына, и сказавъ, что е му теперъ легче умерати, коли его сынъ не виненъ и зъ вязницѣ выпущеный. Сынъ представивъ обоухъ агентѣвъ яко своихъ прияте-

лъвъ. После вѣдвѣднїи йому знова заложили кайданы и завели до вязницѣ.

— ОСТОРОЖНО зъ факрекерсамъ, стрѣлянемъ и т. п. Зближае ся день 4-го Юлїа (Fourth of July), свято проголошеня независимости Сполученыхъ Державъ. День той святкують въ Америцѣ стрѣлянемъ, фаеркрекерсами, ілюмінациями и на се дурницѣ выдаютъ рокъ рѣчно милїоны долларѣвъ. Але на томъ не конецъ, бо святковане се го дня не обходитъ ся и безъ людскихъ жертвъ. Минушого року (1904) жертвы ты были слѣдующїи:

Умерло зъ причины покалѣченя и затрѣеня крози 406 людей; умерло въ наслѣдокъ покалѣченя 60; цѣлкомъ ослѣпло 10; втратило одно око 75; утратило руки и ноги 54; утратило палѣцѣ 174; менше покалѣченыхъ 3.985. Загаломъ всѣхъ жертвъ людскихъ зъ причинъ святкованя 4-го Юлїа 1904 було въ Сполученыхъ Державѣхъ нѣ менше нѣ больше лишъ 4.349!

— КАНАДІЙСКЕ правительство выдало розпоряджене, что емїгранты прибавуючы до Канады мають выказати ся, что посѣдають 250 К. готѣвкой на білетъ до стаци, до котроу хотять ѣхати. Выѣмокъ робить ся лише для тыхъ осѣбъ, что ѣдутъ до своихѣвъ и то лише о стѣлько, о стѣлько вони зобовязуютъ ся письменно опѣкуватись людьми, что до нихъ прибули.

БРАТСТВО

Пресвъ. Богородицѣ від. Союза 86, в Олифант, Па. зывае всѣхъ своихъ членѣвъ, чтобы кождїи явивъ ся на шѣрѣшнїи мїтингъ, котрїи вѣдбуде ся дня 25-го Юнїа 1905 року.

На мїтингу будо ся читати доходи и розходи братства зъ перешлїхъ 6 мїсяцѣвъ, а такожъ будо ся приивати новыхъ членѣвъ до братства безъ вступного. Отже дорогїи братя и краине не тратьте доброй для васъ нагоди, лишень вступайте до братства и до Союза, бо жаден не знаеетъ своєї будучности. Котрїи член не явить ся на мїтингъ будо каранїи після статутѣвъ. Мїтингъ зачинае ся о годинѣ 1-їи пополудни.

Волод. Бега, секретарь

97 БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Curtis Bay Md., вѣдѣлъ Союза 81, зывае всѣхъ своихъ членѣвъ, чтобы ся явили на рѣшнїи мїтингъ дня 25-го Юнїа 1905 о повѣ до другой години пополудни. Прошу, чтобы всѣ членѣ до одного зѣйшли ся на сей мїтингъ, бо будо ся обраховувати каса и избирати новый урядъ.

Ив. Дзюбинскїи, предѣдатель.

Лист із старого краю.

Зарібкова еміграція руських селян до Німеччини.

В 1902 р. руський селянин перший раз підняв ся великою масою до боротьби із визиском двора і риктой зазначив ся величезним різним страйком у цілій східній Галичині.

Відтак національно-демократична партія подала ще й інший спосіб поліпшення долі руського рільного робітника, а посередно й боротьби з двором, а саме зарібкову еміграцію до Німеччини, виходячи з того становища, що з одного боку робітник у Німеччині більше заробить, як на лані польського шляхтича в Галичині, а з другого боку коли багато робітників виwandрує до Німеччини, то ті, що остануть у краю, легше зможуть собі вибороти ліпші умови праці й зарібку. З початку заняв ся веденем тої еміграції „Народний Комітет“, т. е. головний заряд національно-демократичної партії, який через свою „Народну Канцелярію“ вів її два роки, т. е. 1903 і 1904 р. Однак „Народний Комітет“ попри свої партійні занятя за мало мав на се часу і всі Русини відчували велику потребу руського бюро праці, яке займало би ся вишукуванем зарібку для руських робітників так у краю, як і за границею. Оконцесію на таке бюро подало ся було вже давніше товариство „Просвіта“, однак польсько-шляхотські верховоді, — які радо дають концесії на бюро праці ріжним агентам, що лиш визискують бідний нарід, — поважному руському товариству відмовили концесії. За се сего року вдало ся зарядова національно-демократичної партії дістати від пруського правительстватва концесію на бюро праці для спровадження робітників до Німеччини і з початком сего року заложено таке руське бюро праці в Найберуні на пруськім Шлеску. Оце бюро переняло від „Народної Канцелярії“ веденє зарібкової еміграції до Німеччини і тепер лиш воно займаєт ся нею. За ті три роки еміграція руських робітників до Німеччини сильно зросла і сего року йдуть уже наші люди на роботу не лише на лани, але й до копалень, будівель і т. д.

За те сей еміграційний рух стрігав ся із величезними перешкодами з того боку, відки в нормальних відносинах повинен би зазнавати хіба підпомоги, а саме з боку галицького цісарсько-королівського, а властиво польсько-шляхотського правительстватва. Для польської шляхти сей рух не міг бути рівнодушний. По перше: Коли багато руських робітників виїде на зарібок до Німеччини, то в краю не стане дешевих робучих рук і дідачі мусіти-муть за роботу ліпше платити. По друге: Руський робітник, привикши

в Німеччині до ліпшої заплати, до ліпшого життя й до більше людного обхожденя, захоче того самого й у Галичині, а з сего знов виїде тільки шкода для дідачів. А по третє: При теперішній ненависті Німців до Поляків, Німці радше беруть руського робітника, як польського, тим більше, що руський робітник більше покійний і менше вимагающий, — а се знов іде на шкоду мазурських робітників із західної Галичини, які вже від давна мають у Німеччині добрий зарібок. Оцеї причини спонукали польську шляхту ужити всіх способів, аби лише спинити руську зарібкову еміграцію до Німеччини, а що польська шляхта має на свої услуги не лише галицьке, але й центральне віденське правительстватво, то нічого дивного, що зараз забрала ся до „роботи“. Польські газети вічно пишуть, що руський робітник у Німеччині заробить менше ніж дома, що в Німеччині роботи нема і т. д., а від коли заложено руське бюро праці в Найберуні, то всі польські газети переповнені описами, як то у тім руським бк рі праці „визискують“ руських робітників, описами, в яких звичайно нема правди ані за макове зерно. А польсько-шляхотське правительстватво в Галичині тільки й робило, що всі ті вісти приймало за правду тай видавало обіжники, у яких перестерігало перед „несовісною“ агітацією, а властиво давано наказ усякими способами не пускати руських робітників на зарібок до Німеччини. Таких обіжників від початку зарібкової еміграції чи-мало, а чим більше вона розширяєт ся, тим гірше лютують польські газети і тим більше позваляє собі польсько-шляхотське правительстватво. Тай не тільки центральне краєве правительстватво, але й поодинокі старости позваляють собі на все, що лежить в інтересі шляхти. От недавно золочівське староство видало до всіх громадських урядів свого повіту обіжник, в яким каже, що зарібку в Німеччині зовсім нема, наказує арештувати і відставляти до староства кожного, хто радив би їти на зарібок до Німеччини і наказує громадським урядам видавати робітничі книжочки. Загалом тепер у цілім краю йде між Поляками шалена агітація, аби спинити руську зарібкову еміграцію до Німеччини.

Що та зарібкова еміграція корисна для руського робітника, се видно вже й хоч-би з того, що против неї так побивають ся ті, які хотіли би здерти з руського робітника послідну шкіру і витиснути з нього послідну каплю крови. В Німеччині дістає руський робітник ліпшу заплату, привикає до ліпшого життя, до більше людського обхожденя, а привикши до всего того, не захоче і в краю

жити й бідувати по давньому і стремити-ме до правди наших відносин. Крім того спільна праця з іншими робітниками витворює у кожного зрозумінє спільности робітничьких інтересів, почутє потреби організації, солідарности. Вкінці побачивши трохи світа, робітник стане більше культурним, цивілізованим.

Однак теперішня руська зарібкова еміграція до Німеччини має і свої хоби. Не веде її організація рільних робітників, так що кождий робітник знав би, що се його організація дає йому роботу, через що почутє робітничької самосвідомости росло би. Ще гірше, що руські газети національно-демократичної партії не пояснюють руським робітникам, длячого зарібкові відносини в Німеччині ліпші, як у Галичині, не вказують їм того, що є основою всего теперішнього робітничького руху: класової боротьби, а тільки пишуть про доброту пруських панів у порівнаню з польськими. А тимчасом кождому, хто хоч трохи знає робітничькі відносини, звісно, що коли пруські члї які інші пани платять ліпше, як у Галичині, то не з доброти свого серця, а просто тому, що мусять так платити, бо робітничькі відносини даного краю такі, що за низшу плату ніхто не пішов би робити. Не знаючи того, руський робітник ціле своє положенє все буде прояснювати „добрими“ або „злими“ панями і замість стремити до повної свободи, буде шукати тільки „добрих“ панів.

Оцеї хоби руської зарібкової еміграції повинні би направити ті люди й газети національно-демократичної партії, які току еміграцією займають ся.

Нова краєва Рада шкільна в Галичині.

Ухвалений краєвим соймом закон про організацію краєвої Ради шкільної дістав, як і всі закони, ухвалені польсько-шляхотським соймом для скріплення польсько-шляхотського панованя над Русинами, цісарську санкцію і незабаром краєва Рада шкільна значне урядувати в своїм новім складі. Справа та важна тим, що доси краєва Рада шкільна була зорганізована на підставі цісарського розпорядження, яке можна було заступити кождої хвилі іншим цісарським розпорядженем — в равї відповідної політичної констеляції прихильнішим для Русинів, — а тепер, коли краєва Рада шкільна буде зорганізована на підставі краєвого закону, Русинам треба-б мати більшість у галицькім соймі, аби той закон змінити відповідно до своїх потреб, — до сего-ж Русини в теперішній Галичині мабуть ніколи не дійдуть...

На підставі нового закону до Ради шкільної мають увійти три Русини, а крім того репрезентант греко-

католицького обряду, отже також Русин. З тих трьох одного іменує Красвий Виділ, а двох на пропозицію Краєвого Виділу цісар. Отже Краєвий Виділ заіменував членом нової краєвої Ради шкільної москвофіла Дра Омеляна Савицького, професора руської гімназії у Львові, а цісарєви предложив до заіменованя посла Олександра Барвінського і Дра Кирила Студинського, надзвичайного професора львівського університету. Польсько-шляхотське правительстватво все з'уміє винайти між Русинами людей, найменше для себе небезпечних...

Нагілка на народніх учителях.

Від недавнього часу повіяв між народнім учительством живійший дух, а поступовійші та енергічнійші з учителів почали пропагувати думку політичної організації учительства, яка помогла-б звальти польсько-шляхотське правленє в Галичині. З одної сторони польська поступова „Gazeta szkolna“, з другої руський „Промінь“ і учителі, що групують ся коло тих газет взяли ся жваво до роботи. Але польсько-шляхотське правительстватво в Галичині на все має „раду“, отже й тут швидко собі порадило, а саме видало обіжник, у яким наказує старостам слідити при помочи жандармів політичний рух між учительством, а при тім поручає уживати до такого слідження також учителів, котрі схотять підняти ся тої шпійонської роботи. Сей обіжник дістав ся до газет, які виступили зараз з острою критикою, а навіть у парламенті порушено ту справу. Але що-ж? Чи наші власти когю боїт ся? І ми певні, що все таки станеть ся так, як хоче обіжник, т. е. що учителям відбереть ся одно з основних конституційних прав, заборочених кождому повнолітньому горожанінові: право політичної організації. От що значать усякі „права“, коли люди не мають сили, аби собі те без нічийого дозволу взяти, що їм потрібне.

Москвофільська „робота“.

Галицькі москвофіли потерпіли в послідних днях дві прикри невдачі. Редактор „Галичанина“ Пелех дістав три тижні арешту за очерненє о. Мих. Бачинського з Ричиць, против якого „Галичанин“ виступає єдино для того, що він закладав читальні „Просвіти“ і загалом боров ся з москвофільством. Крім того мусів „Галичанин“ відкликати те, що був колєсь понаписував на руських послів. Річ мала ся так: Підчас арештованя Максима Горького руські послы в Відні прилучили ся до протесту против арештованя того письменника всесвітної слави. За се накинув ся на них „Галичанин“, пишучи між іншим, що між руськими послами є такі, що приходять п'яні до парламенту, отже нехай такі паниці не

мішають ся до Росії. За се очерненє руські послы обжалували редакцію „Галичанина“, а та, боячи ся арешту, відкликала те, що була написала. Оттак вокоуть москвофіли.

25 мая 1905 р.

М. Д.

Дізнай ся про те, який ти сам є!

Відповідь о. Філясови, о бразилійських Василиянах. Перечитав я допись о. Філяса в 4-ім ч. „Свободи“, як красно нас о. Філас поручає в своїй обороні Василияна. Каже: „то є деморалізація коли читачів годує ся сплетнями і плюгавленем других.“ А чиж не відомо вам о. Філас, як чернять Василияни в своїм „Місіонари“ Русинів поступових в Галичині, та як обкидають болотом ті свєтські часописи, котрі приносять руському народові свєтло правди і науку! Ось я наведу кілька примірів тої деморалізації, о котрій ви о. Філас спомінаєте, та покажу звідки бере ся та деморалізація. А що ті факти єуть правдиві, за те і гварантую словом чести. Впрочем вп. читателі „Свобода“ знають мене від кількох літ, що я в своїх дописах ніколи не минав ся з правдою.

В р. 1899 заложилисьмо товариство „Зоря“. На той час був в Куритибі о. Роздольский, похвалив наші змаганя словом і ділом, бо зложив до нашої каси 30 тисяч мільреїсів. Но як собі поступив Василиянин о. Кізіма? Так підчас проповіді своєї як і при сповідниці ганьбив нас, та казав, що то диявольське діло видумувати якісь товариства, де люде деморалізують ся, та що для нас побожних християн аж надто вистарчить братство Ісусове. В короткім часі „Зоря“ заниділа. Приїхав в р. 1902 Петрицький і заложив тов. „Просвіта“. Ту знова змішав ся о. Кізіма і воював против товариства з амбоїни і при сповідниці до того степені, що майже в кождій хаті руській аж клекотіло від сварів. Ти безбожнику, ти радикале, ти масоне, прозивали одні других, але такої не удалось о. Кізіма розвалити наше товариство, тай „Просвіта“ жє собі своїм життям аж по нинішній день, дає провід в кождім ділі, а головно досить успішно провадить справу руської друкарні. Хотяй Василияни на ріжні способи розбивають, але ся штука їм ся не удасть, часопись руська ту мусити бути. Василияньска організація, то братство Ісусове — а се є власне найгірша пляга для бразилійської Руси. Брат став против брата, сестра против сестри, чоловік против жінки, донька против матери, — одним словом Содом і Гомор!

На старшину братств на значують Василияни підлі характери, що вміють їм підлизуватись, а своїх братів оклеветувати і чернити.

Зайде в родині яка дрібняця, невзначне непорозумінє, ого вже йде член до старшини „ревнитель“ званого, на скаргу з причинком, а той знова представить справу перед свєщеником так, що виходить в мухи від! Свєщеник гремить з амбоїни, дитини не хоче окрестити, шлюбу не дасть, не висповідає, з церкви викладає, та бо ще й часом зайде хлопа по пиці, тож не дивниця, що між родинами і між сусідами, сварня і лайка без кінця і міри. Такі сплетні і обмови мають місце як сказав ем, і між найблизкою родиною. Ось приміром, дівка стає „ревнителькою“ і робить пєкло в хаті, бо мусать ся їй підчинити і тато і мама, і брат і сестра, а як ні, то поговорить в єгомосець то вже всі знають, що їх чекає. Братя Русини, молїть ся від таких організацій, які нам позакладали оо. В. Вмісто книжки, дають нам рожаєць і шкаплір. Кождий циган хвалить свої діти, так поступив і о. Філас в своїй обороні. Коли вичитає о тутешних Василиянах з іншого боку, то може застанувать ся на будучє, як буде писав таку оборону. Бо най собі не гадає о. Філас, що ділом „Іванкових“ то работа сплетнів і обмови. Кождий руть-ить за себе, і я запевняю, що моєю провідною думкою завжди було і буде працювати в користь руського народа, підносити просвіту і добробит, освідомляти на кождім місці, щобі підніс ся вже раз на ноги, та став на рівні з другими народами!

А чи так поступають оо. Василияни? Будують тільки церкви і вигідні плебанії, а о школах ані мисли, скупують як найбільше землі, тай все записують на себе — а ти бідний руський народє тягни ся з останнього, бо Василияни устроують собі рай на землі, а темному хлопови деєь на тамтім свєті. Тай до того знають голити нарід і безбратви. Ось кілька примірів: Пишуть письмо на Ріо Кларо і на Агуа Амарелю, що задумають урядити місію, але най старшина церковна збере 400 тисяч на покритє місійних коштів. Старшина бігає від номеру до номеру, а стягнувши (400 мільреїсів) піше до Ігумена, що вже зібрані гроші на місію. Ігумен посилає одного з поміж себе, а сей посидівши дві неділі на кольонії, трохи сповідає, проповідє, а такєу місіюну, (нині 700 корон) з гори сховав в кишеню, ба ще і дальше голить: то на Служби збирає, то на акафісти, то на будову руської катедральной Василияньської палати на Прудентополіс і т. д. і т. д. без кінця і без міри. Так діялось в згаданих двох місцевостях. Але ж мисити були і на других двох кольоніях, то мабуть і там не було инакше. А ще доложу ту оден кавальчик характеристичний з кольонії Агуа Амареля. Переїзжда-

ючий німецький священик оглянувши церков, зміло-сердав ся над бідним руским народом тай вложив до скарбона 30 мільрейсів. Тимчасом надіхав на місію наш патріот, о. Василиянн і забрав жертву німецького священика. Чиж се не е намацальний доказ, що Василияни стрижуть і голять де тільки попадуть. По кожній місяні василіянській нарід голий як турецький святий. Ось ще два при-міри: 1) Навезли образків, металиків, ружанців, шка-плірів, княжочок місійних, молитвенників і календарів свого видання, та розпроду-ють між нарід в ціні так високої, що ледво скоче повірити їх брат о. Філас. Молитвенники і календарі по 3 мільрейси, навіть бу-кварі по 3 мільрейси, інак-ше не хотять продати. Кни-жочки місійні по 300 рей-сів, то значить на австрий-ські гроші 15 крайцарів, хоч на книжочці виразно надруковано 3 кр. і т. д. 2) В сім посылднім при-кладі наведу формальне о-щущство о. Кізіми. Ось по-слушайте: Голосить він з амбони, що банкноти ав-стрийські касують ся, для того упоминаю всіх пара-фіян, щоби чим боржій ви-мінювали, бо інакше всьо стратить. А що люде по-привозили з собою сотки, ба у декого тисячка знай-шлась, напудились та бі-жуть до панотця на пора-ду. Отець Кізіма вмів по-радяти. Вам не оплатить ся їхати до Куритиби, бо то коштує багато, тай ще до того не розумієте языка — хто будь вас ошукає. Ось складайте всі у мене банкноти, а я вже разом виніяю. Люди повірили о. К. яко ігуменови, назби-рав о. К. 20 тисяч, поїхав до Куритиби, виніявав, а відтак вернувши виплачу-вав людям за сто ринських сто мільрейсів, а треба зна-ти, що тоді йшов курс около 250 за сотку! Чей тепер повірите німецькій часописи „Der Beobachter“, що о. К. вивіз звідси око-ло 90 тисяч, бо то він мав живна на всі боки. Ба ще в додатку закримітати на-лежить ся, що на самій будові церкви заробив не-малу сумку, розуміє ся в неучтивий спосіб, бо звід-ки може та церков на Пру-дентополіс коштувати 80 тисяч, коли там не було глачено тільки одному май-строу і маляреви, а решта все нарід зробив даром, і не тільки що иншого, але навіть каміне кіньми не во-зили, тільки носили люде на ношах три кілометри! Ось видите о. Філас, куда то все йде, та який пожи-ток ми маємо з ваших оо. Василиян!

Після моєї думки місяні в Америці не е нічим, як тільки визиском народу і побільшуванем капіталу Ва-силіянського, дятого шко-ля всім Василиянам не на руку, бо если нарід буде троха просвічений, то мен-ше буде вірив в телця. Тож требаб вже раз обра-хуватись по справедливости, най „Місіонарі“ працюють

по своему назначеню між дакими народами, та най не баламутять нас, що они прихильники просвіти і поступу, та патриоти Руси-України, бо противно дають лхий приклад свсім поведенем. нарід утриму-ють в темноті а опісля кри-чать, що нарід ся демора-лізує. Дайте народови шко-ли, не кажіть, що той, що вміє читати, то е безбож-ник. Віру кожний чоловік має в сердю, бо знає то добре, що не роби того другою, що тобі не миле. Тільки з тим нині біда, що ті самі, що рахують себе мучениками за віру, що в них самих тої віри нема. А ми братя Русини, так в старім краю як і за океа-ном застановім ся вже раз над сим предметом як най основнійше, бо колись про-клинали нас будуть внуки і правнуки, що і в гроби кістки наші не знайдуть спокою, так як нині діесь між нами, що нееден не вмючи читати, проклинає своїх предків. Сим разом кінчу мою допись, і в кож-дім разі готовем відповісти на всі несправедливі гад-ки і клевети.

Здоровлю вп. читателів „Свободи“.

Іванків Дмитро,
Curitiba, Parana, Brazil,
Rua Barao do Serro Azul No. 6.

113 Новых Членовъ.

Въ мѣсяцю Маю сего р. приступили до Р. Н. Союза слѣдуючій братства и члены. Бр. св. Й. Хрест. Holyoke, Mass.

- Бела Михайло
Болеца Шандоръ
Фешко Иванъ
Хрипакъ Иванъ
Довганъ Семенъ
Шевчукъ Иванъ
Ройко Илько
Матица Илько
Качоръ Иванъ
Федчишинъ Иванъ
Долинна Юрій
Гайошъ Юрій
Гамадій Юрій
Пельшка Иванъ
Рабецъ Юрій
- В. 1. Панычаръ Діонізі
Ботляръ Дмитрій
- В. 6. Росоха Иванъ
Гантуръ Юрій
Росоха Юрій
Сутакъ Митро
Гантуръ Василь
Неметъ Иванъ
Кричфалуши Иванъ
- В. 13. Даниусаръ Яцко
- В. 19. Сватъ Осифъ
Мима Михайлъ
- В. 23. Лебеда Михайлъ
Тожко Иванъ
Югасъ Иванъ
- В. 28. Карлицкій Иванъ
Бриба Дмитро
Пърчакъ Иванъ
Серба Марганъ
- В. 29. Бобагъ Осифъ
- В. 31. Ковальчикъ Андрей
Вислопкій Бванъ
Ковальчикъ Стефанъ
- В. 32. Мадярôвъ Дмитро
Тодоръ Миколай
Блашко Василь
Бопаньскій Дмитро
Дялогъ Петро
- В. 33. Фецко Андрей
Рать Бось
Босиждеръ Валентій
Пасторъ Иванъ
Бопачъ Василь
Остропольскій Станѣслав.
Петрусь Марія дѣтина
Чапута Осифъ „

- Березны Марія „
Иванъ „
Анна „
Михаилъ „
Андрей „
Олекса Илько „
- В. 34. Ставаскій Стефанъ
В. 36. Вовкъ Иванъ
Буленичъ Иванъ, дит.
- В. 38. Штефаникъ Иванъ
В. 45. Пяшъ Анеля - дитина
В. 46. Гурячъ Михайлъ
Шкробякъ Антонъ
Габоръ Марія - дитина
- В. 48. Киньо Михайлъ
Галайцо Михайлъ
Гладній Семанъ
- В. 51. Пенцарскій Людвикъ.
В. 53. Команъ Семанъ
Завадовскій Панько
- В. 54. Мандера Валентій
В. 55. Кравчишинъ Никола
Шмѣгель Николаі
Салакъ Иванъ
Вашко Ананевичъ
Дзула Михайлъ
- В. 56. Тулякъ Миронъ
Гузякъ Несторъ
- В. 66. Пейко Анна - дитина
В. 71. Зѣхъ Иванъ
Береза Антонъ
- В. 78. Бѣзакъ Лешко
- В. 80. Голоднякъ Василь
Тяшко Иванъ
- В. 82. Бѣчь Миколай
В. 84. Рядошъ Семанъ
Солякъ Гриць
- В. 85. Гащакъ Илько
Коваль Григорій
- В. 88. Луканчикъ Василь
Рѣдашъ Миколай
Вотцовскій Михайлъ
- В. 92. Гайдукъ Михайлъ
Терпавецъ Илько
- В. 100. Копь Катерина
Сова Анна
Огарекъ Анна
- В. 104. Проць Панько
Присташъ Петро
Чехъ Яковъ
Присташъ Григорій
Перôгъ Михайло
Говодиньска Олена дѣт.
- В. 106. Хорошакъ Антонъ
В. 107. Масляный Семанъ
Цапъ Тожко
- В. 108. Довганюкъ Алексій
В. 109. Пьячакъ Михайлъ
В. 114. Лукачъ Михайло
В. 116. Круховскій Стефанъ
В. 120. Смаршъ Матій
Байлинничъ Михайлъ

Ядловскій, гол. секретаръ.

Справоздане касове „Рус Народ. Союза“ за мѣсяць Май, 1905 р.

Ч. бъячче	Сума
2925 Granville, N. Y. M. P. N. C.	16.00
2926 Gradatim, Pa. M. P. N. C.	7.52
2927 Ramey, Pa. M. P. N. C.	45.70
2928 Chisholm, Minn. Br. св. Арх. Мих.	13.08
2929 Beaver Meadows, Pa. Br. св. Мих.	27.03
2930 Cannonsburg, Pa. Br. св. Арх. Мих.	25.25
2931 Auburn, N. Y. Br. св. О. Николая	26.24
2932 Manown, Pa. Br. св. О. Никол.	23.45
2933 Chisholm, Minn. Br. св. О. Николая	20.48
2934 Breslau, Pa. Br. св. Андр.	65.55
2935 Powhatan, W. Va. Br. Пр. Богор.	16.93
2936 Mahanoy Plane, Pa. Br. св. пр. Иліи	40.55
2937 McKeepsort, Pa. Сестрицтво св. Ольги	5.00
2938 McKeepsport, Pa. Br. св. Й. Хр.	74.70
2939 Centralia, Pa. Br. св. Й. Хрест.	10.85
2940 Northampton, Pa. Br. Пр. Богор.	137.30
2941 Mt. Carmel, Pa. Br. св. Дмит.	29.10
2942 Old Forge, Pa. M. P. N. C.	2.45
2943 Glen Lyon, Pa. Br. св. П. и П.	34.16
2944 Canonsburg, Pa. Br. Пр. Богор.	3.82
2945 Shenandoah, Pa. M. P. N. C.	12.00
2946 Cohoes, N. Y. M. P. N. C.	12.17
2947 Ford City, Pa. Br. св. О. Николая	50.00
2948 New York, N. Y. Br. св. Андрея	19.55
2949 Buffalo, N. Y. Br. св. Й. Хрест.	40.89
2950 Leetsdale, Pa. Br. св. П. и П.	16.80
2951 St. Louis, Mo. Br. св. Арх. Мих.	55.84
2952 Butler, Pa. Br. св. Арх. Михайла	41.60
2953 Jersey City, N. J. M. P. N. C.	72.55
2954 Newark, N. J. Br. св. Й. Хрест.	12.70
2955 Seymour, Conn. Br. св. Й. Хр.	19.35
2956 Carnegie, Pa. Br. св. Й. Хр.	79.05
2957 Dunlo, Pa. Br. св. П. и П.	32.18
2958 Carnegie, Pa. Сестр. Бр. Любови	11.14
2959 New Britain, Conn. M. P. N. C.	5.55
2960 Homestead, Pa. Br. св. Арх. Мих.	32.82
2961 Westmoreland City, Pa. Br. св. Арх. Мих.	27.03
2962 Eleanor, Pa. Br. св. Арх. Михайла	104.40
2963 Passaic, N. J. Br. св. О. Николая	37.70
2964 McAdoo, Pa. Br. Пр. Богород.	78.26
2965 Rhone, Pa. Br. св. Спаса	24.11
2966 Ellworth, Pa. M. P. N. C.	23.85
2967 Franklin Furnace, N. J. M. P. N. C.	14.40
2968 Elizabeth, N. J. M. P. N. C.	27.58
2969 Pittsburg, Pa. Br. св. Никол.	154.69
2970 Tranger, Pa. Br. св. П. и П.	51.41
2971 Allegheny, Pa. Br. Пр. Богород.	43.00
2972 Monessen, Pa. Br. св. Й. Хрест.	39.70
2973 Trauger, Pa. Br. св. Й. Хрест.	39.51
2974 Jessup, Pa. Br. св. П. и П.	46.90
2975 Terryville, Conn. Br. св. Арх. Мих.	9.51
2976 Lansford, Pa. Br. Пр. Богор.	126.33
2977 Sayre, Pa. Br. Пресв. Богор.	16.14
2978 Mt. Carmel, Pa. Br. св. Володим.	16.63
2979 Perth Amboy, N. J. Br. св. О. Николая	43.65
2980 Yatesboro, Pa. M. P. N. C.	23.76
2981 New Alexandria, Pa. Br. св. П. и П.	26.75
2982 Pleasant Valley, Pa. Br. св. Арх. Мих.	23.94
2983 Alverton, Pa. Br. св. Й. Хр.	16.04
2984 Priceburg, Pa. Br. св. Василия	59.31
2985 St. Clair, Pa. Br. Пр. Богород.	36.08

2986 Cross Fork, Pa. Br. Пр. Богород.	15.
2987 Mt. Carmel, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богород.	4.1
2988 Alden Sta., Pa. Br. св. Волод.	19.26
2989 Allegheny, Pa. Тов. Поступъ	11.93
2990 Hastings, N. Y. M. P. N. C.	6.10
2991 Elmira N. Y. Br. св. Арх. Мих.	19.73
2992 Scottdale, Pa. Br. св. Й. Хрест.	32.65
2993 Jersey City, N. J. Мол. Клюбъ Поступовой	10.00
2994 Syracuse, N. Y. Br. св. П. и П.	35.15
2995 Marion Heights, Pa. M. P. N. C.	7.00
2996 Spangler, Pa. M. P. N. C.	29.42
2997 Lancaster, N. Y. Br. св. Василия	9.45
2998 Minersville, Pa. Br. св. О. Николая	71.58
2999 Taylor, Pa. Br. св. О. Николая	21.00
3000 Cleveland, O. Br. св. П. и П.	18.20
3001 Desloge, Mo. Br. св. Й. Хрест.	32.53
3002 Holyoke, Mass. Br. св. Й. Хр.	15.20
3003 Mt. Carmel, Pa. Br. св. Дмитрія	29.20
3004 Plymouth, Pa. Br. св. П. и П.	98.12
3005 Dunmore, Pa. Br. св. П. и П.	14.75
3006 Cleveland, O. Br. св. О. Николая	17.30
3007 New Florence, Pa. Br. св. Василия	17.40
3008 Mayfield, Pa. M. P. N. C.	12.75
3009 Shamokin, Pa. Br. св. Йосифа	15.51
3010 Whitney, Pa. Br. Трехъ Свят.	17.30
3011 Hazleton, Pa. Br. св. Арх. Мих.	71.13
3012 Mt. Carmel, Pa. Br. св. П. и П.	49.80
3013 Fredericktown, Pa. Br. св. П. и П.	42.88
3014 Simpson, Pa. Br. св. Василия	31.04
3015 Scranton, Pa. Br. св. прор. Иліи	85.30
3016 Olyphant, Pa. Пр. Богор.	44.10
3017 West Pawlet, Vt. Пр. Богор.	11.10
3018 Belle Vernon, Pa. Br. Пр. Богор.	16.20
3019 McKees Rocks, Pa. Br. св. Дмитрія	6.30
3020 Ansonia, Conn. M. P. N. C.	22.77
3021 Shamokin, Pa. M. P. N. C.	260.46
3022 Northampton, Pa. Br. Пресв. Богор.	139.93
3023 Baltimore, Md. Br. св. П. и П.	19.30
3024 Yorkville, O. Br. св. Стефана	14.06
3025 Philadelphia, Pa. Тов. Любовь	18.62
3026 New York, N. Y. Тов. Зоря	9.35
3027 Troy, N. Y. Br. св. О. Николая	53.91
3028 Latrobe, Pa. Br. св. Арх. Мих.	14.00
3029 Tranger, Pa. Br. св. П. и П.	55.46
3030 McKeepsport, Pa. Сестрицтво св. Любови	4.50
3031 Chicago, Ill. M. P. N. C.	9.76
3032 Shenandoah, Pa. M. P. N. C.	13.20
3033 New York, N. Y. Br. св. Волод.	11.29
3034 Canonsburg, Pa. Br. Пр. Богор.	3.82
3035 Lopez, Pa. Br. св. О. Николая	3.50

Разомъ приходъ за Май с. р. 3843.40
Готôвка зъ концемъ Априля с. р. 14,735.96
Разомъ доходъ 18,579.36

Розхòдъ за Май 1905.

Посмертне по бл. п. Иванъ Порада Butler, Pa.	300.00
„ „ „ „ Ксенія Костецкой, Yonkers, N. Y.	300.00
„ „ „ „ Марин Незнаемской, Plymouth, Pa.	300.00
„ „ „ „ Кирилъ Ворона, St. Clair, Pa.	600.00
„ „ „ „ Тожко Ковальчикъ, Shamokin, Pa.	500.00
свѣтска часть	500.00
Посмертне по бл. п. Павла Матяшъ, Mahanoy Plane, Pa.	300.00
Запомога для Емѣля Дурнякъ остатня часть за утрату взроку	200.00
„ „ „ „ „ Ивана Познякъ Jersey City, N. J. за утрату руни	200.00
Похоронный кошта по Иванъ Пашинковатъ, New Flo-	100.00
rence, Pa.	100.00
Платня Гол Урядниковъ за Май б. р.	105.00
Органъ Союза за Май б. р.	526.00
Почтові выдатки секретаря за Май б. р.	19.01
Рентъ водъ сейфу за Май	7.50
Разомъ розхòдъ за Май	3,457.51

Зòставлене:

Разомъ доходъ выносятся	18,579.36
Розхòдъ за Май	3,457.51
Готôвка зъ концемъ Мая с. р.	15,121.85
Пожицки	1,369.90
Загальный станъ касы зъ концемъ Мая есть	\$16,491.75

А. Шаршонъ, касіеръ, С. Ядловскій, секретаръ, Б. Кирчовъ, председатель.

Книжка Рахункова въ твердой оправѣ, мѣститъ 160 сторônъ друку. Цѣна 50 центòвъ.

Ся книжка потрібна каждому рускому робòтничкови, фармерови и бизнесменови.

Она навіть може тобѣ вырахувати скòлько тобѣ прийде пейды, скòлько маешь заплайти до стору, скòлько за товаръ, скòлько тобѣ прийде если продашь по певной цѣнѣ збоже и т. д.

К 38 АДРЕСУВАТИ:
СЛОВО, BOX 353, SCRANTON, PA.
Хто возьме ся книжку въ разпродажѣ дòстане добрый процентъ.

Збирайте жертвы на Рускій Нар. Фондъ въ Америцѣ.

Шукае занятя старша жѣнка, добра газдиня. У свѣщенника бездѣтноты. Умѣе добре варити и взагалѣ бести домашне гадство. Платня 10-12 долларовъ на мѣсяць. Адресувати:

Mrs. Anna Hladky,
61 Starkweather Ave., Cleveland, O.

Руска КНИГАРНЯ продае молитвенники, изборники, пѣснословцѣ, псалтырѣ, житя святыхъ, катехизмы, библии, коляды, букварѣ, проводники, читанки, казки, повѣстки, спѣванники, театральни штуки и другѣ поучаючѣ и забавни книжки.

Каталоги и цѣнники свѣтскихъ книжокъ замѣщуютъ въ „Свободѣ“ кожного мѣсяца.

Адресуйте такъ:
Ruska Knyharnia
BOX 128
Scranton, Pa.

Цѣкаві книжки

- * Америка 15 ц.
- * Американскій шляхтичъ 15 ц.
- * Ангель та пустельникъ и другѣ рѣчи 15 ц.
- * Борба класъ и чому робитники организають ся 15 ц.
- * Весела книжочка въ обрачкахъ 30 ц.
- * Грѣхъ мильонеровъ и т. п. С. 7. 15 ц.
- * Дѣло из исторіи православнои місія въ Америцѣ 10 ц.
- * Дѣло про авѣрята 30 ц.
- * Дѣла левады и т. п. С. 5 15 ц.
- * Дѣло про права и суди въ Сполуч. Державахъ 10 ц.
- * Дорога любви, то Божа дорога С. 6. 15 ц.
- * Животини 10 ц.
- * Житє, заробки, организація и т. п. въ Спол. Державахъ 15 ц.
- * Зубъ из зубъ 10 ц.
- * Канѣлѣ и ирація 15 ц.
- * Конституція Спол. Державъ 10 ц.
- * Книжка Рахункова 50 ц.
- * Марія 10 ц.
- * Наверненн Грѣшникъ 20 ц.
- * Народный рухъ австро-угорскихъ Русинѣвъ 15 ц.
- * Обрачки и загадки 10 ц.
- * Обрачки въ Америцѣ 10 ц.
- * Оповіданя 15 ц.
- * Про відступництво вѣдъ рос. православія 10 ц.
- * Проводникъ руско-англійскій (глумачъ) 50 ц.
- * Про чутро землѣ 25 ц.
- * Подземнѣ скарбы 25 ц.
- * Покуса 10 ц.
- * Рѣшова Полика, въ Рускомѣ 10 ц.
- * Руско англійскій словарець 20 ц.
- * Релігійнѣ вѣрваня старинныхъ народѣвъ 20 ц.
- * Смерть 10 ц.
- * Тарахъ Шевченко 15 ц.
- * Чинѣ Гаврилантъ 15 ц.
- * * * * * 15 ц.
- * * * * * 20 ц.
- * * * * * 50 ц.

Тѣмъ, що схочутъ занятыя розпродажу повысшихъ книжокъ дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не вышлемо ниномѣ нѣному.

Адресъ:
„СВОВОДА“ BOX 353, SCRANTON, PA.

JOHN J. CAMPION
Католицкїй похоронникъ.

Вынаймае тано керичъ ту и на околицю.

410 WEBSTER STR., SHAMOKIN PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts. SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгда на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочвахъ въ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвни и ликеры найлѣпшого татунку.

Братя! замовляйте у свого!

МАСЪБЪ КНИЖЕКЪ ДО ОПРАВЫ? CONRAD LOTZ

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. оправдае книжки всѣлякого рода, хочъ бы якъ розтресенъ. Такожъ робить книжки для братствъ, церковъ, бизнесменѣвъ и т. д. За роботу гварантуе.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read **The International Socialist Review**

Ask your newsdealer for it or send to center for a three month's subscription and a copy of Socialism and Empire. No fee copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ.
Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кожный Русинъ мающій яку небудъ потребу въ Нью Йорку, чи въ оклиці, повиненъ вступити до того готеля, бо тутъ достане найздоровшій и найтаншій напѣтки всякого рода и пораду, дѣла лучше гугати шифкарту.

Dr. F. J. Meek, (МИКОЛАЙЧК.)

СПЕЦИАЛИСТЪ СЛАБОСТЕЙ ЖИНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породѣ дізнають особливой опіка.

Office: 227 N. Shamokin Str. | Телефонъ SHAMOKIN PA. | № 1673

Юліанъ Корусіанскій (JULIAN KORUSIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКИНЪ, ПА.

Перворядный салонъ рускій. — Найлѣпшій напѣтки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого татунку, горѣвни досконалі, цигара дуже добра.

Списатьъ Братя Русины до своего брата Юліана!

СВЯТЫЙ СЕРГІЙ

Выробляе бракъ машлѣ, шапкы и вѣдваня, коругувя, униформы. Цѣнникъ и пробы выслаетъ даромъ.

Можете писати до насъ по рускѣ, словенскѣ або польскѣ.

R. H. Morgan, 23 N. Main Str. SHAMOKIN, PA.

КАЛЕНДАРЪ Русного Нар. Союза на 1905 р.

Писать по Календаръ и посылать грошѣ лишъ на адресу:

Rev. N. Strutynsky,
Box 375, Olyphant, Pa.

Цѣна дуже тана, бо сей великїй календаръ коштуе всего 35 центовъ.

РЕСТАВРАЦІЯ И РАЗЪЯРНЯ.
TROMETTER'S (Трометтеръ)

при Ремонтовѣ дѣлѣ въ Shamokin, Pa.

Свѣдѣня. Обѣды, Вечеръ

Въ кождою частъ можна достати такъ горячѣ якъ и зимнїй перекуснїи

Потравы прилагодженїи на европейскїй способъ, дуже смачно. Услуга солиднѣ.

Обремїи компанїи для родины.

Найлучшїи вина, ликеры, горѣвни и всѣ можливїи напѣтки. Цѣна дуже мала.

ПРОТИ ОГНЯ, одноклокіи славянскїи агентъ въ Лавованѣ Кавнті.

JOHN A. KOMARA, напротивъ словенского костела,
1577 OLYPHANT, PA.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІАНЪ ЧУПКА, адвокатъ.

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa. P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. е на 34 Lackawanna Ave. Але до Скрэнтонъ привѣднѣ только кожного понедѣла и четверга вѣдъ години 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американскїи въ повѣтахъ Люзерне и Лавована.

Хто має справу грунтову, або хоче вѣдобрѣти грошѣ або спадокъ въ старомъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вѣдъ будѣ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнїи паперы и повномочїя.

С. М. НАТНАВАУ, Асѣкурація вѣдъ огню.

Продае дома и лоты. Офісъ надъ Банкомъ въ Olyphant, Pa.

МАЕ НА ПРОДАНЪ 117 акрову фарму въ добрымъ докомѣ и стодолю — тано, недалеко желѣзницѣ. Такожъ колыка домовъ и лотѣвъ на продажѣ.

КРАСВА РОБОТНЯ. Выробляю иконостасы, прѣстолы, кивоты, образы прѣссїи, малюю и золочу.

Цѣны умѣркованїи. F. Matyashow, 575 Stella Ave., Winnipeg, Man., Canada.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купца? Она веде просто до

Юрія Хиляка въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ немъ знайдете одноклокіи, найдешевшїи, найлучшїи и наймодабїшїи стору въ убранияхъ. Купите добре шифкарту скоро а безопасно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що те все — нѣ! Вѣдъ мае ше найпарадїшїи салунъ въ мѣстѣ подъ назвомъ

Anthracite Hotel

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ родной бабки на весѣлю.

Makes Good Coffee Cheaper
Makes Cheap Coffee Better

Опладите грошѣ, будете спокойнїи и полюбите смакъ кавы, если будете уживати

Правдивои Кавовои Примѣшки Франка

Подѣшмае запахъ и барву кавы и усувае всѣ шкѣдливи насѣдки такъ, що кава стае дѣсно здоровымъ напитокомъ. Цикорію Франка вже давно уживаютъ найлѣпшїи кухарѣ въ Старомъ Краю. Можна єъ купити у найлѣпшихъ гросерникѣвъ въ пѣлой Америцѣ и чинѣ разъ больше єъ тутъ купуютъ.

Просьте вашого гросерника о Цинорію Франка та будьте певнїи, що торговый знакъ млыномъ на наву є на кождої пачкѣ.

HEINRICH FRANCK SOHNE & CO.
Американскїи филия въ FLUSHING, N. Y.

Нотарь и мировый судия

залагоджує всякїи судовїи справы, коллектує грошѣ въ краю, выробляє повномочїя, цесїи и контракты купна въ Галичинѣ, Австрїи и Росїи. Не ходѣте до чужинцѣвъ, що часто не розумѣють васъ, протягають справы, наражуєть васъ на великїи кошты и вѣднїи програють добрый справы.

БАНКЪ КРАЕВОЙ. Посылка грошей до Галичины, Австрїи, Росїи и другихъ краѣвъ по цѣнѣ курсу.

ПРОДАНЪ ШИФНАРТЪ на найлѣпшїи и найскоршїи кораблѣ. **REAL ESTATE.** Залагоджує всѣ справы американскїи якъ контракты, купна и продажы лотѣвъ, домовъ и фармѣ. Поза что грошѣ на будову домовъ на добрыхъ условїяхъ та поднимаюсь вести процессы о вѣдшкѣдованя. Всякїи справы можете полагити устно вѣдъ або вечеръ, або письменно, пишучи впростъ до

VIKTOR WILUSZ, Notary Public, 17-205 WASHINGTON STR., JERSEY CITY, N. J.

Друкарня „Свободы“ друкує шѣкеты, паперы, коверты, книги, книжки, плакаты, циркуларѣ и взагалѣ всѣ роботы друкарскїи старанно, тано и на часъ.

Братскїи опѣкуны хорыхъ повиннїи мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабость и т. д.

Адресъ:
„СВОВОДА“, Box 353, Scranton, Pa.

Польска Колонїя въ Державѣ Вирджїи.

Маемо 40.000 акровъ урожайной землѣ цѣдъ \$5 до \$15 за акеръ фармы въ забудованѣмъ або безъ забудованя. Земля е вѣдъ недалеко желѣзницѣ и великихъ мѣстѣ, де легко можна заробити гарный грѣнъ на всѣхъ плодахъ. Земля е вѣдъ добра, и кождому добре веде ся. Родить ся добре жито, пшеница, ячмѣнъ, овесъ, солодка картофля, кукуруза, тютюнь. Овочы: яблока, грушки, сливки, огѣрки, мелыоны, помідоры и вѣдгалѣ вся огородовина. Вино е также добре якъ калифорнїиске. Земля е ровна, покрыта переважно дубовымъ лѣсомъ. Пасовиска для худобы, овцѣ и т. д. Вода жерельна на кождої фармѣ 20 стѣпъ глубока. Морозѣвъ анѣ спекн тутъ нема, циклоны тутъ неавѣснїи. Недалеко суть великїи мѣста якъ Рїчмондъ, Балтїморъ, Вашингтонъ, Нью-Йоркъ, Фїлладѣфія. Тысячѣ людей глїдае теперъ фармы и много вже Поляковъ закупило вѣдъ насъ землю и суть вдоволенїи. Кождый повиненъ йти на фарму, де кождый е своимъ паномъ, а маетокъ фармерѣвъ е забезпеченый. Фармеры не потребують бояти ся страйку, зменшеня платнѣ або калїтѣва. Фармы продаемо за готѣвку, або на легку сплату, однакъ часть треба зложити готѣвкою, а решту на сплату послѣ умовы.

По близшїи условїя пишѣте по польски до

JOHN JELINEK & CO.
1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Напшѣте десѣте вычитали се оголошеня. 2406

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.

— ВЪ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбольшїи рускїи компанїичный сторъ въ Америцѣ. Заложеныи ше въ роцѣ 1889, а теперъ побольшенїи, украсеныи и на ново урядженїи. Новый домъ великїи, красеный, котрый компания купила 1896 року за \$18.000 доказує, що може компанїична робота. — Всѣ разумнїи Русины належать до той компании, купуютъ вѣдъ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою \$5,500.00 Заряджуютъ нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— ВЪ —
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѣЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякїи потрібнїи рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскїи и привычнїи.

Посылаетъ также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безопасно.

Продае шифкарты.

Не вѣдъ нынѣ вже знаютъ люде солидного Ивана Глову.

Одень зъ наибольшихъ броварѣвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВОЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШКОКЪ.

Хто лишь разъ по-коштує сего пива, то иншого вже не хочетъ пѣти.

Голова вѣдъ него нѣколы не болитъ, бо есть здорове и живне.

НЕ ТРЕБА СТО ЗЪ РІШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТИ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4834.